

Resultaten Euroregional Health Survey

euPrevent Social Norms
Approach project

SENIOREN
55+

De basis van de 'social norm'-theorie bestaat erin dat iemands gedrag en attitudes worden beïnvloed door hun perceptie van de attitudes en het gedrag van hun leeftijdsgenoten, d.w.z. de perceptie van normen.

We kunnen sociale normen indelen in twee soorten:

- descriptieve sociale normen (gedrag) die verwijzen naar de perceptie van een individu van de hoeveelheid en frequentie van het gebruik van middelen door leeftijdsgenoten;
- injunctieve sociale normen (attitude) die zijn gebaseerd op de perceptie die een individu heeft van de goedkeuring (van gebruik) van middelen door leeftijdsgenoten.

Die normen dicteren stilzwijgend het gedrag dat door de groep wordt verwacht en als acceptabel wordt beschouwd. Gewoonlijk hebben mensen de neiging om de ongezonde keuzes te overschatten, terwijl ze de gezonde keuzes van hun leeftijdsgenoten onderschatten (bijvoorbeeld denken dat leeftijdsgenoten meer frisdrank drinken en minder groenten eten dan zichzelf).

Kortom, de SNA is gebaseerd op het volgende:

- gedragingen en attitudes die worden beïnvloed door hoe de normen worden waargenomen en geïnterpreteerd;
- mensen die deze normen meestal verkeerd begrijpen (ze overschatten of onderschatten);
- deze verkeerd begrepen normen vergroten vervolgens ongezonde en minder gezonde keuzes;
- de noodzaak om acties te ontwikkelen die meer beschermende en positieve gedragingen bevorderen om die verkeerde percepties recht te zetten.

Om ervoor te zorgen dat in onze populatie aan een van de essentiële voorwaarden voor de implementatie van een kwaliteitsvolle SNA werd voldaan, namelijk de misvatting over descriptieve en injunctieve normen, werd een groot 'Euro-regionaal gezondheidsonderzoek' uitgevoerd: Euroregional Health Survey.

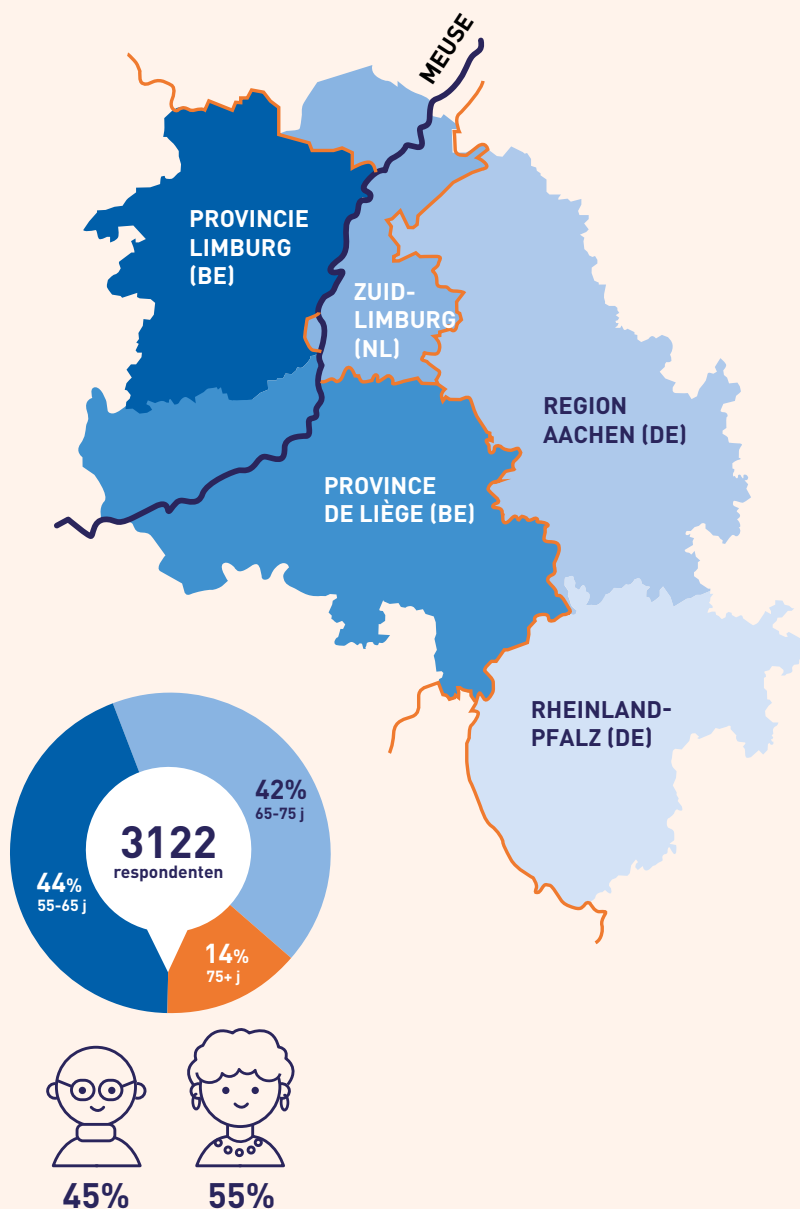
Euroregional Health Survey

Het Euroregionaal gezondheidsonderzoek werd online uitgevoerd van september 2019 tot januari 2020. De vragenlijst was volledig anoniem en de AVG-regels werden gerespecteerd. De volgende thema's werden in de vragenlijst opgenomen: achtergrondinformatie over de respondenten (demografische

gegevens), identificatie (hoe meer een individu zich identificeert met een bepaalde groep, hoe groter de kans dat hij of zij zich zal onderwerpen aan de sociale norm van die groep), alcohol en het gebruik van medicijnen.

Studiepopulatie

De studiepopulatie bestond uit burgers van 55 jaar of ouder die in de Euregio Maas-Rijn of West-Eifel wonen. Meer concreet woonachtig in: Zuid-Limburg (NL), Provincie Limburg (BE), Provincie Luik, Franstalig deel (BE), Provincie Luik, Ostbelgien (BE), Städteregio Aken (DE), Kreis Heinsberg (DE), Kreis Euskirchen (DE) en Landkreis Bitburg-Prüm (DE).

21% van de 55-plussers loopt risico

Er werden risicogroepen bepaald om vast te stellen hoeveel 55-plussers problematisch gedrag kunnen ontwikkelen bij het drinken van alcohol of het gebruik van medicijnen (sedativa, slaappillen of pijnstillers). Over het algemeen hebben mensen in de risicogroepen een verkeerd beeld van het middelengebruik door hun leeftijdsgenoten. Raadpleeg het rapport voor meer informatie over deze groep.

55-plussers die risico lopen per middel:

14%

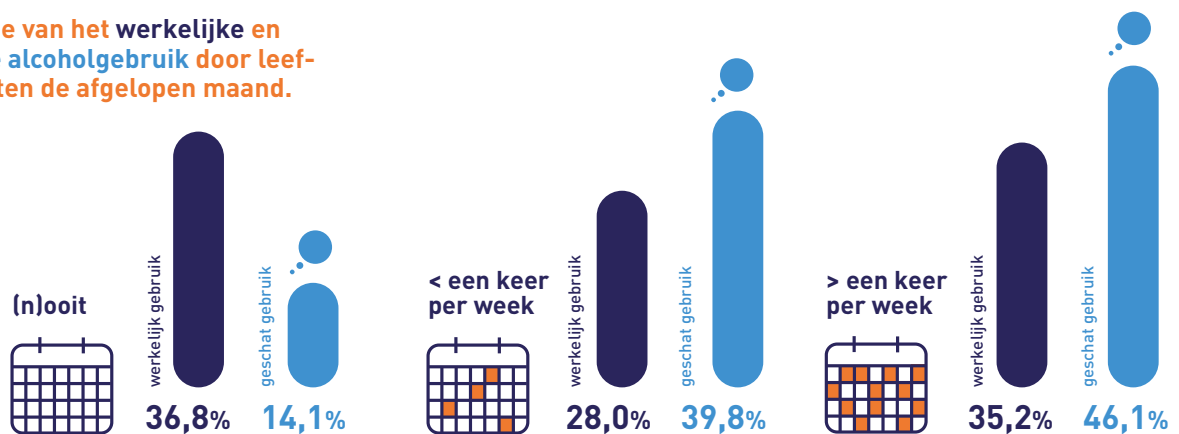
9%

Alcohol

55-plussers overschatten het alcoholgebruik van anderen in vergelijking met henzelf. Toch drinkt 37% van de deelnemers geen alcohol, of in ieder geval niet in de afgelopen maand (descriptieve norm).

Frequentie van het werkelijke en geschatte alcoholgebruik door leeftijdsgenoten de afgelopen maand.

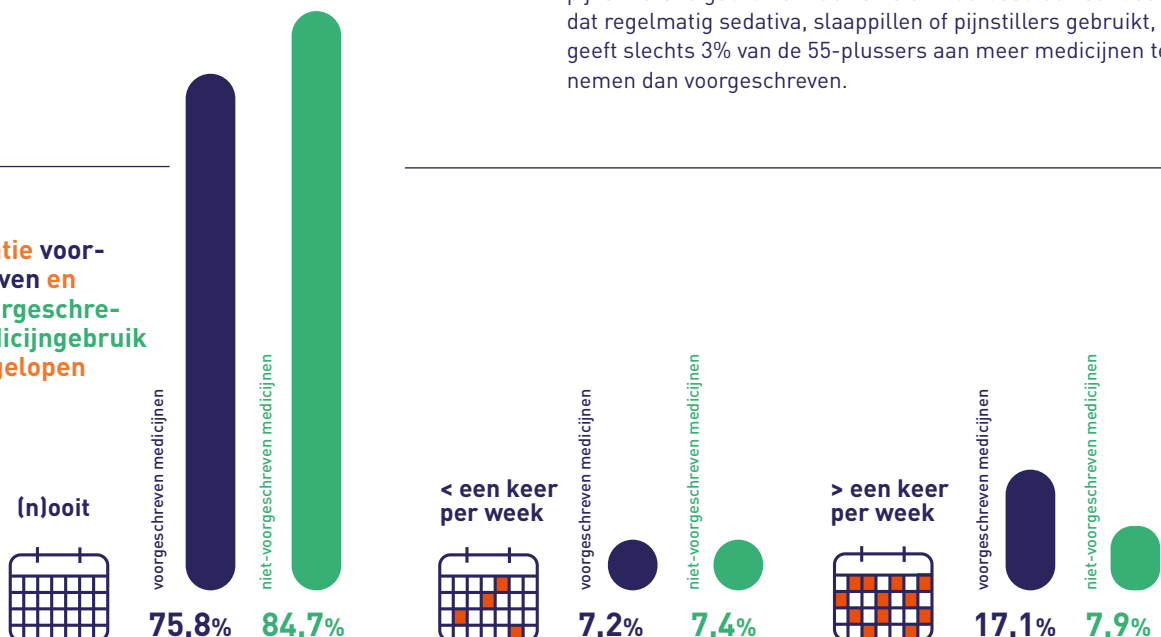

Medicijnen (sedativa, slaappillen of pijnstillers)

2 op 3 deelnemers onder de 55-plussers gebruiken geen voorgeschreven sedativa, slaappillen of pijnstillers of in ieder geval niet in de afgelopen maand. Slechts 17% van

hen gebruikt deze middelen meerdere keren per week of (bijna) elke dag (descriptieve norm). Van de 55-plussers zegt 6 op de 7 geen niet-voorgeschreven sedativa, slaappillen of pijnstillers te gebruiken. Ook al is er inderdaad een aandeel dat regelmatig sedativa, slaappillen of pijnstillers gebruikt, geeft slechts 3% van de 55-plussers aan meer medicijnen te nemen dan voorgeschreven.

Frequentie voorgeschreven en niet-voorgeschreven medicijngebruik in de afgelopen maand

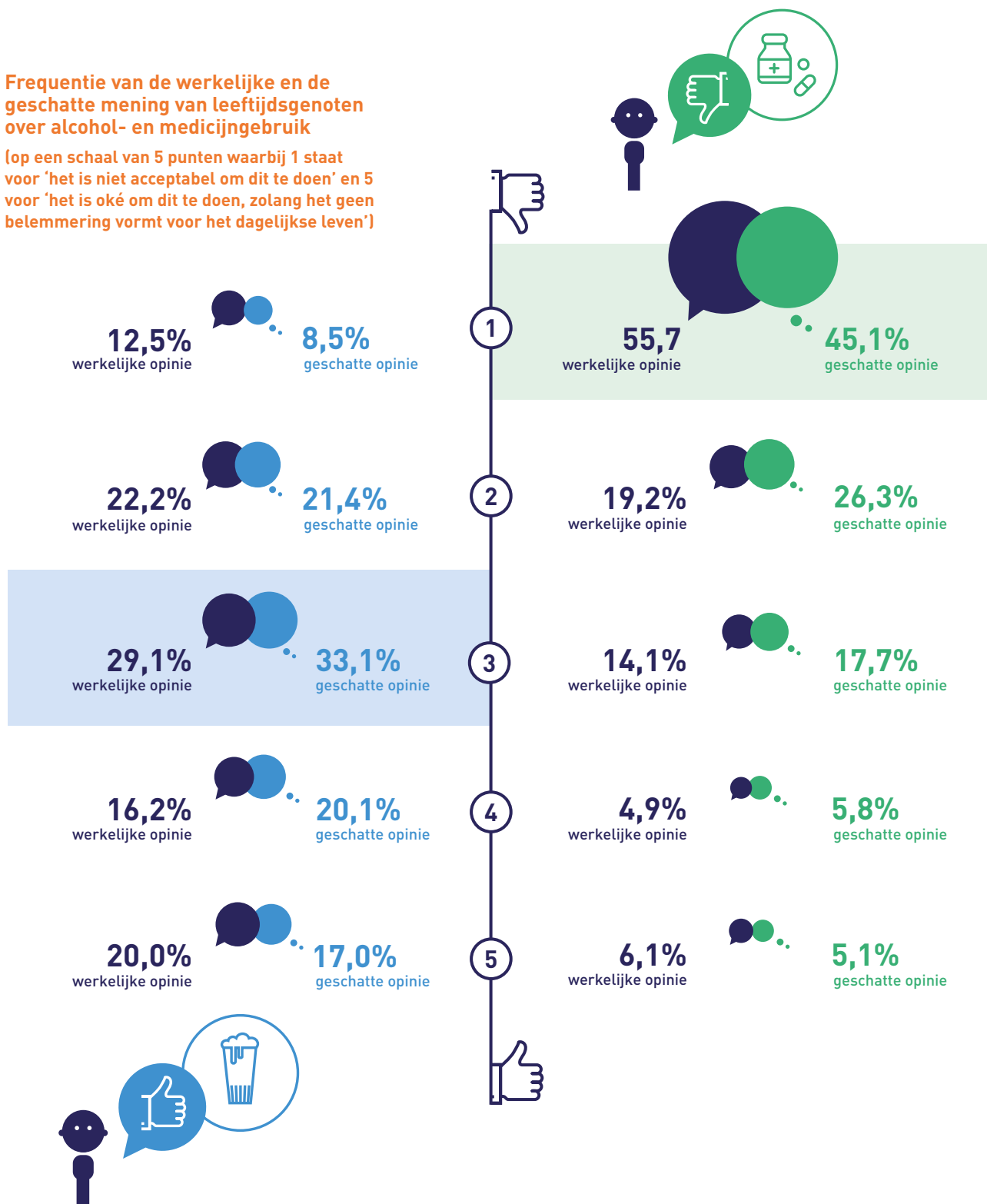
Opinie (injunctieve normen)

De opinie (injunctieve norm) van onze respondenten over het gebruik van alcohol en medicijnen is gemeten met een schaal van 1 tot 5, waarbij 1 betekent dat gebruik nooit oké is en 5 dat gebruik oké is, zolang het geen belemmering vormt voor het dagelijkse leven. Aan de hand van dezelfde schaal werd ook bepaald wat leeftijdsgenoten volgens de respondenten vinden van alcohol- of medicijngebruik.

Over het algemeen overschatten onze respondenten de positieve opinie van hun leeftijdsgenoten. Oudere deelnemers (75+) overschatten de mening over alcoholgebruik meer dan jongere deelnemers (55-64). Uit de resultaten blijkt ook een overschatting van de mening over het gebruik van medicijnen en het onder invloed zijn.

Frequentie van de werkelijke en de geschatte mening van leeftijdsgenoten over alcohol- en medicijngebruik

(op een schaal van 5 punten waarbij 1 staat voor 'het is niet acceptabel om dit te doen' en 5 voor 'het is oké om dit te doen, zolang het geen belemmering vormt voor het dagelijkse leven')

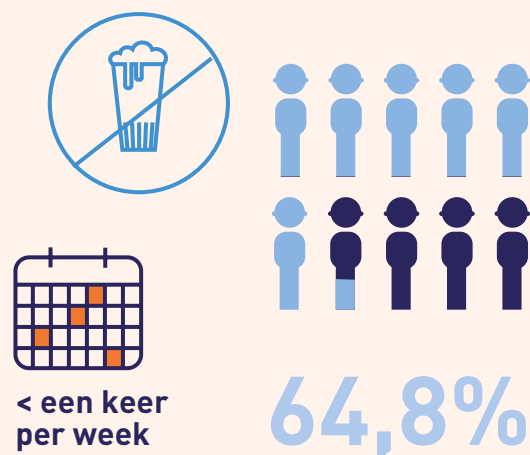
Boodschap

De SNA-boodschappen benadrukken positieve en beschermende gedragingen en attitudes waar de doelgroep daadwerkelijk mee bezig is, met als doel anderen ervan te overtuigen gezondere keuzes te maken door deze positievere sociale normen te volgen.

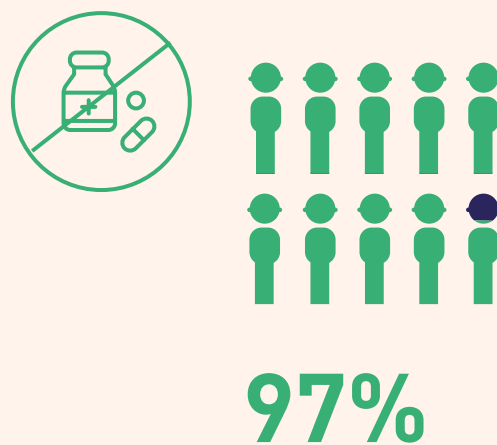
Op basis van de resultaten van overschatting en/of onderschatting kunnen de volgende boodschappen worden gebruikt voor de 55-plusserspopulatie. Alleen voor het algemene ge-

bruik van alcohol werd immers een overschatting vastgesteld. Aangezien de antwoordmodaliteiten in de vragen ons niet toelieten een juiste vergelijking te maken voor medicijnen, kunnen we niet concluderen dat er sprake is van een onder- of overschatting van het gebruik van leeftijdsgenoten. Daarom moet de boodschap gaan over het feit dat de meerderheid van onze respondenten aangaf niet meer medicijnen te nemen dan voorgeschreven.

De algemene SNA-boodschappen voor de doelgroep 55-plussers zijn:

Wist u dat de meeste mensen van uw leeftijd (64,8%) maar één keer per week of minder drinken?

De meeste mensen van uw leeftijd (97%) gebruiken medicijnen verantwoord; ze volgen de voorschriften strikt op en nemen nooit meer dan voorgeschreven.

Contactgegevens / meer informatie

Voor meer informatie over dit onderzoek en de resultaten kunt u terecht op de [website](#) van het project of de [Euregionale gezondheidsatlas](#), of kunt u [hier](#) het volledige rapport lezen. Als u vragen hebt over deze resultaten, kunt u contact opnemen met GGD ZL, projectpartner van het euPrevent SNA-project: Nicole.curvers@ggdzl.nl

